

Sygn. akt VI Gz 306/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Andrzej Borucki**

SSO Barbara Frankowska (spr.)

SSO Anna Walus - Rząsa

Protokolant: asystent sędziego Agnieszka Wasilewska - Kardys

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2015 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku dłużnika G. K.

o ogłoszenie upadłości konsumenckiej

na skutek zażalenia dłużnika na postanowienie Sądu Rejonowego w Krośnie Wydziału V Gospodarczego z dnia 2 września 2015 r., sygn. akt V GU „of” 28/15 w przedmiocie oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości

postanawia:

o d d a l i ć zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 2 września 2015 r. Sąd Rejonowy w Krośnie oddalił wniosek dłużniczki o ogłoszenie jej upadłości konsumenckiej.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wskazał, że niespornym jest zaistnienie u dłużniczki stanu niewypłacalności w rozumieniu ustawy prawo upadłościowe i naprawcze. Na chwilę obecną wykazana w oświadczeniu zaległość wynosi około 62 000 zł z trzech umów kredytowych, które to w znacznej części były przeznaczone na spłatę wcześniejszych zobowiązań dłużniczki wobec banków (...)ów. Umową z notarialnie poświadczonymi podpisami z dnia 20.12.2011 r. dłużniczka udzieliła pożyczki A. L. w wysokości 65 000 zł. Średnie miesięczne wynagrodzenia netto dłużniczki w 2015 r. wynosiło 1687,89 zł, w części jest ono przeznaczone na spłatę zadłużenia w postaci pożyczek zaciągniętych w zakładzie pracy.

Sąd wskazał, że nie wystąpiły warunki do uwzględnienia wniosku dłużniczki. Zaistniała co prawda podstawowa przesłanka z art. 11 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, zgodnie z którym dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Zgodnie jednak z art. 491⁴ ust. 1 przedmiotowej ustawy, sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

Sąd Rejonowy dokonał dalej rozważań dotyczących przesłanki rażącego niedbalstwa, przyjmując, iż zachowanie dłużniczki spełnia jego kryteria.

Dalej Sąd wskazał, iż dłużniczka nie przedstawiła we wniosku o ogłoszenie upadłości w sposób całkowicie rzetelny swojej sytuacji, w tym zwłaszcza przyczyn popadnięcia w zadłużenie.

Ostatecznie Sąd oddalił wniosek w oparciu o art. 491⁴ ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego w sentencji postanowienia.

Powyższe postanowienie Sądu Rejonowego zaskarżyła dłużniczka zażaleniem, w którym zarzuciła naruszenie:

- art. 491¹ ust. 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze poprzez nierozróżnienie pojęć „rażącego niedbalstwa” oraz „braku należytej staranności”

- art. 491¹ ust. 1 poprzez jego błędną wykładnię, zgodnie z którą ewentualny brak należytej staranności w działaniach podejmowanych przez dłużniczkę może stanowić podstawę do oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

- dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, na podstawie których Sąd stwierdził, że w chwili zawarcia pierwszej umowy o pożyczkę posiadała znaczne zadłużenie.

Dłużniczka wskazała na swoją bardzo trudną sytuację finansową i wyjaśniała, iż doszło do tego wyniku podjęcia przez nią działań mających na celu pomoc finansową osobie trzeciej, celem zapewnienia jej i jej rodzinie warunków bytu, poprzez zaciągnięcie przez dłużnika kredytu i przekazanie środków w drodze umowy pożyczki, co potwierdza umowa pisemna zalegająca w aktach.

Dłużniczka zaprzeczyła, aby powyższa umowa pożyczki została zaciągnięta pochopnie, jako, że jej spłatę gwarantowało w tamtym okresie zatrudnienie pożyczkobiorcy oraz dochody jej męża, strony po usunięciu pożyczkobiorcy z rejestru dłużników, miały dokonać cesji wierzytelności.

Dłużniczka wskazała, iż wbrew ustaleniom pożyczkobiorca zadłużył się ponownie doprowadzając do swojej niewypłacalności. Dłużniczka wskazała, iż zaciągnęła kolejny kredyt w G. (...) Bank na spłatę poprzedniego. A. L. przez dwa lata spłacała zobowiązanie, niestety z uwagi na sytuację rodzinną stan finansów pogorszył się i zaprzestała spłat. Dłużniczka zaciągnęła zatem kolejny kredyt w G. (...) Bank na spłatę poprzednich.

Zobowiązania z uwagi na pogarszającą się sytuację rodzinną przerosły A. L. i ciężar ich spłaty ponosiła dłużniczka.

Dłużniczka zaprzeczyła, aby chęć pomocy bliskiej osobie w trudnej sytuacji rodzinnej stanowiła rażące niedbalstwo. Zakwestionowała, aby to pojęcie oznaczało brak należytej staranności w ujęciu użytym przez Sąd Rejonowy. Wg skarżącej zaciągając kolejne dochowywała ona należytej staranności, domagając się potwierdzenia możliwości spłaty, a początkowo były nią dochody męża A. L. i wpływy ze świadczeń socjalnych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie dłużniczki nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 491⁴ ust. 1 sąd oddala wniosek o upadłość, jeżeli dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności w sposób umyślny lub skutek rażącego niedbalstwa.

Zgodnie z zaś z ust. 4 powołanego przepisu sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli dane podane przez dłużnika we wniosku są niezgodne z prawdą lub niepełne, chyba że niezgodność lub niepełność nie są istotne lub przeprowadzenie postępowania jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.

Na wstępie zaznaczyć należy, że upadłość konsumencka, nie ma charakteru "otwartego" jako że sąd winien badać tzw. „moralność płatniczą” dłużnika, przy czym ustawodawca posłużył się sformułowaniem "oddala", co oznacza

obowiązek sądu upadłościowego do oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, jeżeli powyższe zostanie stwierdzone.

Dalej należy przypomnieć, że nie powinien korzystać z instytucji oddłużenia dłużnik, który celowo się zadłuża, a następnie nie jest w stanie zaspokoić wierzycieli jako , że całkowicie „otwarta” upadłość konsumencka mogłaby promować negatywne postawy społeczne. Liberalizacja przesłanek upadłości konsumenckiej nie może prowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli, w całości przesuując ciężar ekonomiczny niewypłacalności na wierzycieli właśnie.

W sprawie sporne jest, czy istnieje podstawa do oddalenia wniosku w postaci rażącego niedbalstwa dłużniczki oraz czy przedstawiła ona w sposób pełny swoją sytuację.

Argumenty zażalenia odnośnie braku rażącego niedbalstwa należało rozważyć po uprzednim ustaleniu istoty tego pojęcia.

Miarodajnym dla wyjaśnienia tego pojęcia będzie pojęcie winy w ujęciu polskiego prawa cywilnego. Obecnie przeważa rozumienie winy według teorii normatywnej. Wina wyraża się tu w możliwości postawienia sprawcy zarzutu niewłaściwego zachowania się. Organ stosujący prawo dokonywać zatem będzie z zewnątrz oceny nastawienia psychicznego sprawcy. Polega to na porównaniu jego zachowania z pewnym wzorcowym typem postępowania.

Wina nieumyślna może przybrać postać niedbalstwa lub lekkomyślności. Z lekkomyślnością mamy do czynienia, gdy dana osoba ma wyobrażenie co do skutku dokonania naruszenia, niemniej bezpodstawnie przypuszcza, że go uniknie. W przypadku niedbalstwa osoba nie ma wyobrażenia co do skutku braku swojego powinnego działania mimo, że mogła i powinna była je mieć. Dokonywana jest też gradacja niedbalstwa na zwykłe i rażące.

Ustawodawca ustanawia obowiązek sądu oddalenia wniosku o upadłość jeżeli dłużnik doprowadził do niewypłacalności albo zwiększył jej stopień z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa. A contrario sąd ogłasza upadłość konsumencką, gdy dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności w sposób nieumyślny lub niestanowiący przypadku rażącego niedbalstwa.

W przedmiotowej sprawie dokonując z zewnątrz oceny zachowania dłużniczki, porównując je z wzorcowym typem postępowania można postawić zarzut, iż powinna była mieć wyobrażenie do czego może doprowadzić jej zachowanie i narastające zadłużanie.

Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze argumenty o udzieleniu pomocy osobie trzeciej znajdującej się w trudnej sytuacji finansowej i rodzinnej.

Już na wstępie należy jednak wskazać, iż przedłożone dowody nie potwierdzają twierdzeń dłużniczki, iż pierwszy ze wskazanych kredytów zaciągnęła wyłącznie w tym celu. Przedłożona umowa o kredyt z A. Bank jest niekompletna, brakuje pierwszej strony. Nadto załączony do niej wniosek wskazuje na kredyt konsolidacyjny, co sugeruje, iż dłużniczka posiadała już wcześniej zobowiązania i to w związku z nimi zaciągnięto to zobowiązanie. Powyższe potwierdza treść umowy kredytu, jego § 1 ust.1 pkt 2 z którego wynikało, że kwota 1 281,87 zł i 19 912,38 zł ma być przeznaczona na spłatę umowy kredytu odnawialnego oraz umowy kredytu na zakup towarów, usług i papierów wartościowych nr (...) na rachunek prowadzony w (...). Z przedłożonych dokumentów nie wynika, aby zadłużenie to obciążało inną osobę niż dłużniczka. Umowa pożyczki z osobą trzecią, na którą się powołuje została zawarta w grudniu 2011 r., gdzie w/w kredyt zaciągnęła w sierpniu 2011 r. Powyższe także przemawia przeciwko celowi w jakim zaciągnięto zobowiązanie i przeznaczeniem uzyskanych środków wyłącznie na pomoc finansową innej osobie.

Abstrahując od powyższego nawet okoliczność, iż środki przeznaczone z kredytu zostały przeznaczone na wskazany przez dłużniczkę cel, to nadal pomimo altruistycznych pobudek jaką nią miały kierować, w okolicznościach sprawy można postawić jej zarzut rażącego niedbalstwa.

O wykazaniu staranności w dbałości o swoje sprawy nie decyduje w żaden sposób okoliczność, że dłużniczka liczyła na spłatę kredytu przez A. L. z pozyskiwanych przez tę ostatnią m.in. ze środków ze świadczeń socjalnych. Już samo

przyznanie takich świadczeń sugeruje brak środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Stąd wniosek, iż dochody jakie A. L. i jej mąż mieli pozyskiwać w tamtym czasie, a na które też powołuje się dłużniczka, niekoniecznie musiały gwarantować spłatę wysokiego zadłużenia.

Dalej skoro A. L. nie miała tzw. zdolności kredytowej to oznaczało to, że ryzyka związanego z powierzaniem jej środków nie chciały brać na siebie instytucje finansowe. Tymczasem takie ryzyko wzięła dłużniczka. Chęć pomocy i obciążenie się finansowe byłoby bardziej zrozumiałe w razie udzielenia pożyczki w bardziej przystającej do możliwości finansowej dłużniczki wymiarze. Tymczasem pożyczka została udzielona na kwotę 65 000 zł, podczas gdy dłużniczka osiąga dochód w wysokości 1 687,89 zł i nie wskazała, aby w tamtym przedziale czasu zarabiała więcej czy dysponowała innymi aktywami.

Dalej stwierdzić należy, że nie tylko doprowadzenie do niewypłacalności, lecz także, także jej pogłębianie się wynikające z zawinionego zachowania się dłużnika stanowi podstawę do oddalenia wniosku.

Tymczasem dłużniczka pomimo braku środków własnych na spłatę, jak też, jak na to się powołuje braku środków na spłatę przez A. L., zaciągnęła dwa kolejne kredyty.

Tak z samych twierdzeń dłużniczki, jak i dokumentów nie wynika, aby uzyskane kwoty zostały przez dłużniczkę przeznaczone bezpośrednio i w całości na spłatę poprzedniego zadłużenia.

Przeciwnie, z wniosku u ogłoszenie upadłości wynika, że wszystkie zobowiązania zostały zaciągnięte celem „udzielenia pożyczki A. L.”. Także w zażaleniu wskazano, że A. L. nakłoniła wnioskodawczynię do zaciągnięcia dalszego zobowiązania, powołując się po swojej stronie na możliwość jego spłaty. Powyższe wskazuje, że środki z kolejnej pożyczki także nie zostały spożytkowane na spłatę poprzedniego zadłużenia.

Innymi słowy dłużniczka, pomimo że A. L. nie spłacała zobowiązań, jej sytuacja rodzinna pogarszała się, zaciągała następne zobowiązania i przekazywała pieniądze A. L., zamiast przeznaczyć je bezpośrednio na spłatę poprzednich.

Sytuacja gdy dłużnik uzyskując środki nie zmniejsza zadłużenia ale przy rażącym niedbalstwie przeznacza je na inny cel, stanowi podstawę oddalenia wniosku. Rażącym niedbalstwem w zakresie dbania o własne sprawy zaś można nazwać sytuację, w której dłużniczka wobec sytuacji A. L. i braku spłaty, pomimo braku obiektywnych podstaw, nadal ufa jej zapewnieniom o spłacie zobowiązań.

Podsumowując, mając na uwadze powyższe dłużnicze można postawić zarzut, iż mogła i winna była przewidzieć skutki swojej decyzji, jakimi było powstanie, zwłaszcza zaś pogłębianie się obciążającego dłużniczkę zadłużenia i jej niewypłacalności.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy oddalił zażalenie na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.